

12.12.23
Укр.мова

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)
Вч.: Харенко Ю.А.

Дванадцяте грудня
Класна робота

Правопис складних іменників

Дослідження-міркування

Знайдіть заховані словосполучення у
складних словах

Звукозапис, сталевар, медкомісія,
лісостеп, землетрус, спортзал

Висновок

Складні
слова

Складним називають слово, яке має два чи більше коренів. **НАПРИКЛАД:** ві́тродви́гун, ві́деокаме́ра, чо́рно-бро́вий.

Сполучні
голосні

Складні слова творимо за допомогою сполучних голосних [о], [е] або без них. **НАПРИКЛАД:** водогра́й, спорто́вари, краєзна́вство.

Запам`ятай!

БЕЗ дефіса

Металопластик

є сполучний голосний

Дефіс

Інтернет-магазин

Немає сполучного
голосного, два
самостійних іменники

Разом	Через дефіс
<p>1) слова з першою іншомовною частиною: архі-, архи-, бліц-, гіпер-, екстра-,макро-, максі-, міді-, мікро-, міні-, мульти-, нано-, полі-, преміум-, супер-, топ-, флеш-: анти-, віще-, екс-, контр-, лейб-, обер-, штабс-, унтер, ультра-: антивірус, віцепрем'єр, віцеконсул,ексчемпіон, ексміністр, експрезидент, контрадмірал, контрудар, лейбгвардієць, оберлейтенант, штабскапітан, унтерофіцер. макромолéкула, макроеконóміка, максіодяг, мідіодяг, мікроорганізми</p>	<p>1)Утворені з двох самостійних основ без сполучного звука: лікар-еколог, Вовчик-Братик</p>
<p>2) Утворені за допомогою сполучного голосного: чорнозем, криголам, лісостеп</p>	<p>2)Назви проміжних частин світу: норд-вест</p>
<p>3) Утворені з дієслова в наказовій формі та іменника: горицвіт, перекотиполе</p>	<p>3)Назви деяких рослин: мати-й-мачуха, євшан-зілля, сон-трава</p>
<p>4)Утворені від кількісного числівника у формі родового відмінка та іменника: десятиріччя; АЛЕ: 10-річчя</p>	<p>4)Утворені від близьких за значенням слів, що передають одне поняття: хліб-сіль (їжа), батько-мати (батьки)</p>
<p>5)Утворені від трьох і більше основ: світловодолікування</p>	
<p>6)З першою частиною пів-, напів-, полу-(єдине поняття і не виражає значення половини): напівімла, полумисок, південь, півострів</p>	

Агро

агроколедж

Зоо

зоомагазин

АВТО

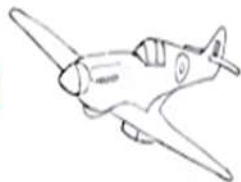
автосалон

Стерео

стереосистема

Аеро

аероплан

Гідро

гідросистема

Вело

велоспорт

Радіо

радіотрансляція

МОТО

мотоспорт

Теле

телетрансляція

ФОТО

фотозвіт

ukrainian_language

$\alpha\beta$

Альфа-промені
Бета-розпад

Міні
мініспідниця

Мульти
мультимільйонер

Міді
мідіспідниця

ukrainian_language

Топ
топмодель

Експрезидент
Віцепрем'єр

Максі
максісукня

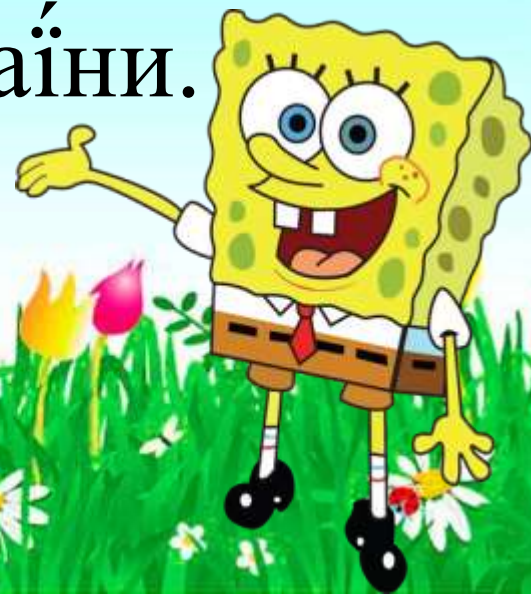

Штабскапітан
Унтерофіцер
Оберлейтенант
Лейбмедик

Запам`ятай!

Слова із *пів-* пишемо окремо:

пів а́ркуша, пів відрá, пів годíни, пів
лі́тра, пів мі́ста, пів огі́рка, пів о́строва,
пів я́блука, пів я́щика, пів я́ми; пів
Єврóпи, пів Кі́єва, пів Украї́ни.

Запам'ятай!

Якщо ж **пів-** з наступним іменником у формі **називного відмінка** *становить єдине поняття і не виражає значення половини*, то їх пишемо **разом**:

півáркуш, півдeнь, півзáхист, півкóло, півкúля, півлiтра (розм.пляшка з олією або іншою рідиною ємністю 0,5 літра), півмісяць, півóберт, півовáл, півóстрів.

півкуля

півколо

півмісяць

південь

півострів

Запам'ятай!

Слова з частинками **напів-, полу-**
пишемо **разом**:

напівавтомат, **напів**кущ,
напівлюдина, **полу**мисок,
полукіпок.

Запам'ятай!

Нове написання

Є замість Е

Є
проект
Є
проекція

проектор

Не пишемо Й

конве~~й~~єр
фе~~й~~єрверк
Со~~й~~єр
Ха~~й~~ям
Фе~~й~~єрбах

конвеєр

феєрверк

З одною К

Дікенс
(від Dickens)

Текерей
(від Thackeray)

З двома Н

свеще~~н~~ник

Соєр

Хаям

Феєрбах

Пишемо разом

флешінтерв'ю

топмодель

преміумклас

мінісукня

Святвечір

експрезидент

пів = половина

пів години
пів яблука
пів Києва
пів на десяту

~~пів години~~
~~пів яблука~~
~~пів Києва~~
~~пів на десяту~~

віцепрем'єр

вебсайт

Спиши слова, розподіляючи в дві колонки: а) ті, які пишуться разом; б) ті, які пишуться через дефіс

Міні/пекарня, перекоти/поле, жар/птиця,
генерал/полковник, виставка/продаж,
прем'єр/міністр, овоче/сховище, блок/схема,
сто/річчя, контр/адмірал, хлібо/піч, щастя/доля,
гідро/парк, Свят/вечір, плащ/палатка,
крісло/гойдалка, гірсько/лижник.

Перевір себе

Разом

Мініпекарня

перекотиполе

овочесховище

сторіччя

контрадмірал

хлібопіч

гідропарк

Святвечір

гірськолижник

Через дефіс

жар-птиця

генерал-полковник

виставка-продаж

прем'єр-міністр

блок-схема

щастя-доля

плащ-палатка

крісло-гойдалка

Запишіть іменники у дві колонки: 1) які пишуться разом; 2) які пишуться через дефіс.

Індо/китай, руко/пис, блок/система, життє/пис, е/кабінет, зюйд/вест, авто/страда, верто/літ, дизель/поїзд, ін/новація, інженер/механік, єдино/початок, їжачок/лісовичок.

Підкресліть першу букву - прочитаєте другу частину вислову Шерлока Холмса: "Найдосконаліший мозок..".

Перевір себе

разом

Індокитай

рукопис

життєпис

автострада

вертоліт

інновація

Єдинопочаток

через дефіс

блок-система

е-кабінет

зюйд-вест

дизель-поїзд

інженер-механік

їжачок-лісовичок.

Найдосконаліший мозок
іржавіє без дії.

Гра „Третій зайвий”

Визначити у кожному рядку „зайве слово”, пояснюючи свій вибір:

- а) щастя/доля, сон/трава, віце/президент;
- б) фото/модель, чар/зілля, міні/спідниця;
- в) гіпер/маркет, більш/менш, секундо/мір;
- г) гори/цвіт, пів/ Люботина, вербо/ліз;
- г) пів/ящика , пів/ огірка, пів/день.

Домашнє завдання:

**Запиши складні іменники
разом і через дефіс**

Прес/конференція, віце/консул, каво/варка,
електро/плита, екс/чемпіон, бал/маскарад,
продавець/консультант, Зайчик/Побігайчик,
гідро/станція, музей/квартира, анти/циклон,
контр/адмірал, авто/заправка, міні/футбол,
інтернет/магазин, фан/клуб, веб/камера, стоп/кран.

